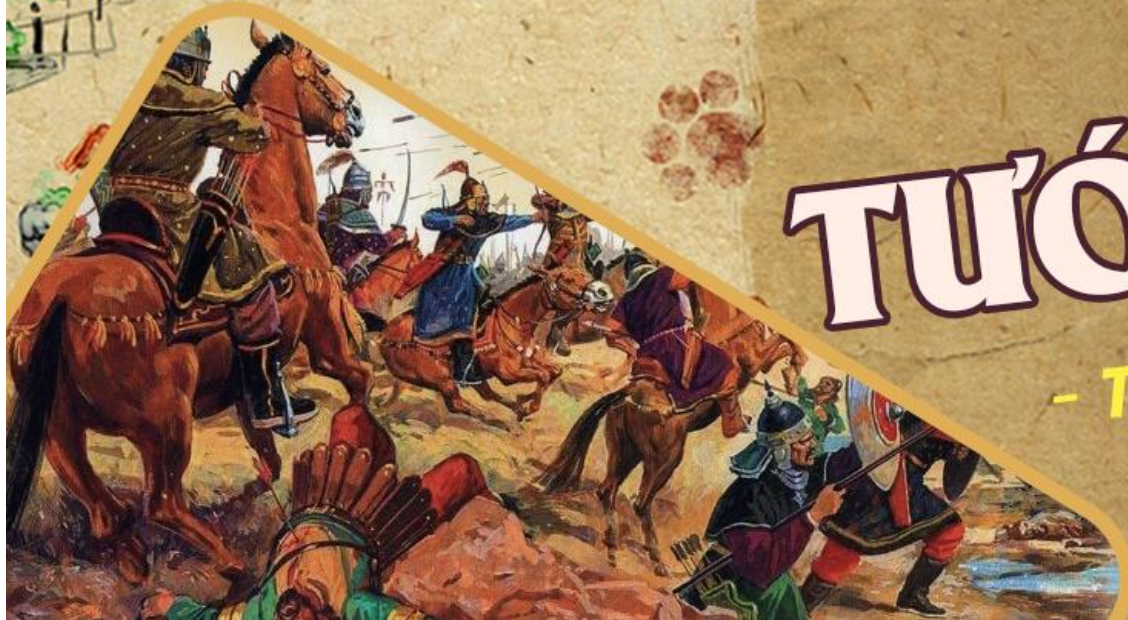

Tiết 96+ 97

HỊCH TƯỚNG SĨ

- Trần Quốc Tuấn -

ĐỀ MỤC BÀI GIẢNG

I TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả
2. Tác phẩm

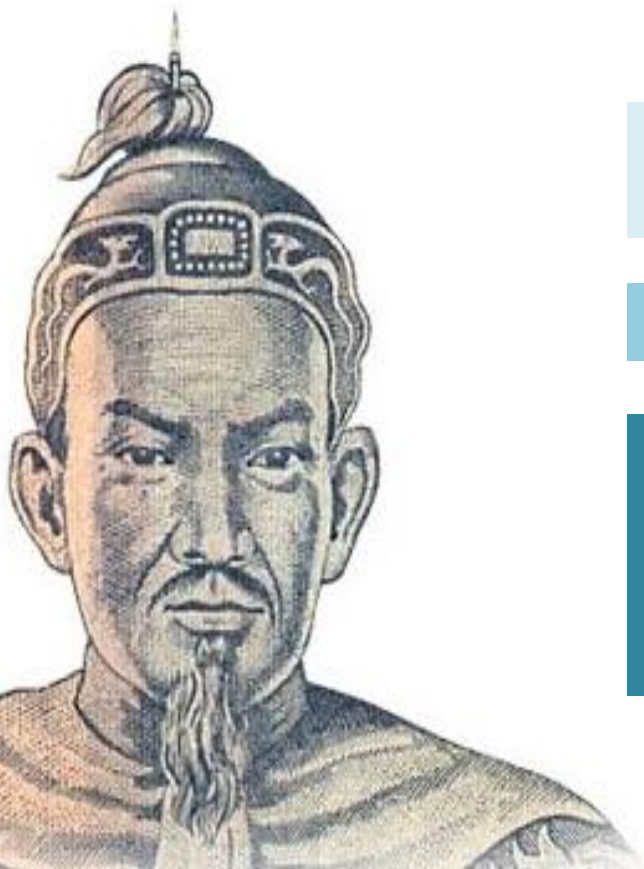
II TÌM HIỂU VĂN BẢN

1. Nêu gương trung thần, nghĩa sĩ
2. Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng
3. Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai
4. Nhiệm vụ cấp bách cần làm

III TỔNG KẾT

1. Nội dung
2. Nghệ thuật

- *Trần Quốc Tuấn (1231?-1300) là danh tướng kiệt xuất của dân tộc*
- *Là người có tài năng, văn võ song toàn.*
- *Là người có công lao lớn trong cuộc kháng chiến chống quân Mông-Nguyên lần thứ 2 (1285) và lần thứ 3 (1287- 1288)*

*Tượng đài Trần Hưng Đạo
tại TP Vũng Tàu*

*Tượng đài Trần Hưng Đạo
tại Nam Định*

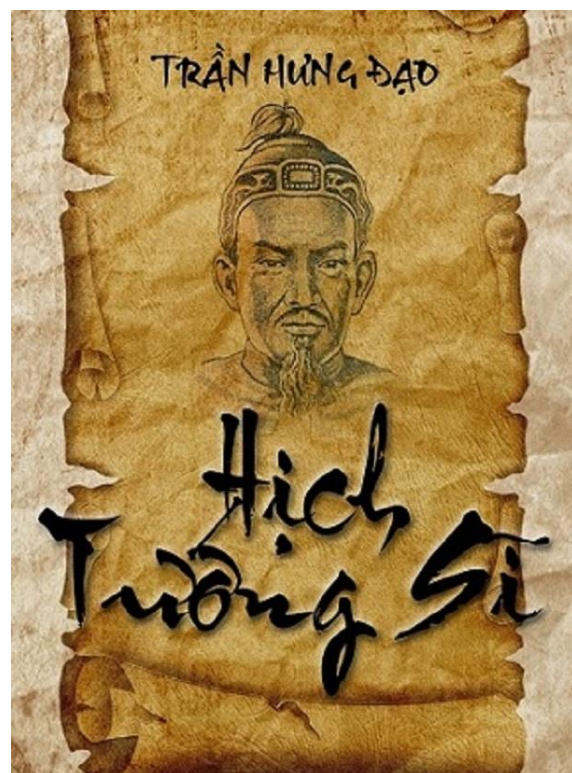
*Tín
ngưỡng
Thờ
Đức
Thánh
Trần
trên mọi
miền
đất
nước*

*Đền thờ
Đức Thánh
Trần ngày
lễ hội tháng
Tám âm
lịch hàng
năm tại xã
Hưng Đạo
(Chí Linh,
Hải Dương)*

*Dừng
lại Hội
nghị
Bình
Than tại
bến Lục
Đầu tại
Chí
Linh
(Hải
Dương)*

果之聲承祖他難此
之大以之之為名當
等攬足余余亦莫矣
毫苗不唯唯嗔下將
軀膚聲不不噴之敗
之騷淫哉有腐母世為
金以單痛所父百名
牛足廣可之之雖免
讀不親甚人人等辱不
以多以縛他汝愛亦平
足之足鞭為為而生聲得
不產不生亦不使今家樂
富生潘巨樛等踐之姬當
之用美家傳妻所余等其
圖之界我之之之汝汝辭
田園賊時等等人而不敵
謀單驅之汝汝他現存雖
單先以此而而為發長等
施以是常則驪釋所謫汝
以是不耳被杜之惡時
足不力黨色小宗人沈之
吹裏邑感之余美汝
憂群采之余唯之時
慙后之余唯不余之
以眾余唯不食唯此
當家唯不老血不當
危蒙不賤惜之朽矣
為達街覺之秋不見
薪人冕之年春名青
積人於身百亦芳於
火便肉終亦父下等
措矢之本李祖之遺
以弓南襟墨之世亦
當舊雲傳之等百名乎
習屈之等汝等姓得
汝率下等汝而汝之樂
汝士觸汝而死而等娛
明嫌於而尊李志汝為
訓顯擅床世得而不余
或之膏安萬生聖款今
為烈為得願今永雖
鑒必永小宗之誦等
一風也之不羞余
為是誓天又應知
注譏仇戴而世明
矢教之共心萬等
得康余世不為後汝
諸受風乃凶之歎
遣書免穢淪虜故
弗是謙蒙以平耶
能遠為堂歡
或書取拳覆

I

TÌM HIỂU CHUNG

2

Tác phẩm

*Ra đời trước cuộc kháng chiến
chống Mông – Nguyên lần thứ 2
(1285) nhằm nêu cao quyết tâm
đánh giặc, thắng giặc*

HCST

Tên
tiếng
Hán

*Dụ chư tỳ tướng hịch
văn*

Nghị luận

PTBĐ

Thể
loại

Hịch

I TÌM HIỂU CHUNG

2 Tác phẩm

Hịch

Chiếu

Các em hãy sắp xếp các ý sau sao cho phù hợp với từng thể loại?

Viết bằng văn vần, biền ngẫu hoặc văn xuôi

Dùng để cổ động, thuyết phục kêu gọi đấu tranh.

Dùng để ban bố mệnh lệnh

Vua viết cho nhân dân

Vua chúa, tướng lĩnh viết cho nhân dân, binh sĩ.

Viết bằng văn biền ngẫu

Hịch

Viết bằng văn biên ngẫu

*Vua chúa, tướng lĩnh viết cho
nhân dân, binh sĩ.*

*Dùng để cổ động, thuyết phục
kêu gọi đấu tranh.*

Chiếu

*Viết bằng văn vần, biên ngẫu
hoặc văn xuôi*

Vua viết cho nhân dân

Dùng để ban bố mệnh lệnh

Từ đầu ... “còn lưu
tiếng tốt”

→ (Nêu gương
trung thân nghĩa sĩ)

Còn lại

→ (Nêu nhiệm vụ
cấp bách, khích lệ
tinh thần chiến
đấu)

1

**Bố
cục**

2

Tiếp ... “vui lòng”
→ (Tình hình đất
nước hiện tại và
nỗi lòng của chủ
tướng)

4

3

Tiếp ... “không
muốn ... được
không ?”

→ (Phân tích
phải trái, làm rõ
đúng sai)

BẢNG SO SÁNH

P1: Nêu vấn đề

**P2: Nêu truyền thống vẻ vang
trong sử sách để tạo sự tin
tưởng**

**P3: Nhận định tình hình, phân
tích phải trái để gây lòng căm
thù giặc**

**P4: Kết thúc vấn đề
Nêu chủ trương cụ thể để kêu
gọi đấu tranh**

**LĐ1: Nêu gương trung thần
nghĩa sĩ trong sử sách**

**LĐ2: Lật tả sự ngang ngược
và tội ác của kẻ thù và đồng
thời nói lên lòng căm thù giặc**

**LĐ3: Phân tích phải trái, làm
rõ đúng sai**

**LĐ4: Nêu nhiệm vụ cấp bách
để khích lệ tinh thần chiến đấu**

**SƠ ĐỒ
KẾT CẤU
CHUNG
CỦA THỂ
LOẠI
HỊCH**

**SƠ ĐỒ
KẾT
CẤU
CỦA BÀI
HỊCH
TƯỜNG
SĨ**

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

1

Nêu gương trung thần, nghĩa sĩ

Những
tấm
gương
trung
thần,
nghĩa
sĩ

Tướng

*Kỉ Tín, Do Vu, Vương Công Kiên,
Cốt Đãi Ngột Lang*

Gia thần

*Dự Nhượng,
Kính Đức*

Quan nhỏ

Thân Khoái

*Sẵn sàng chết vì
vua, vì chủ tướng,
hoàn thành xuất
sắc nhiệm vụ.*

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

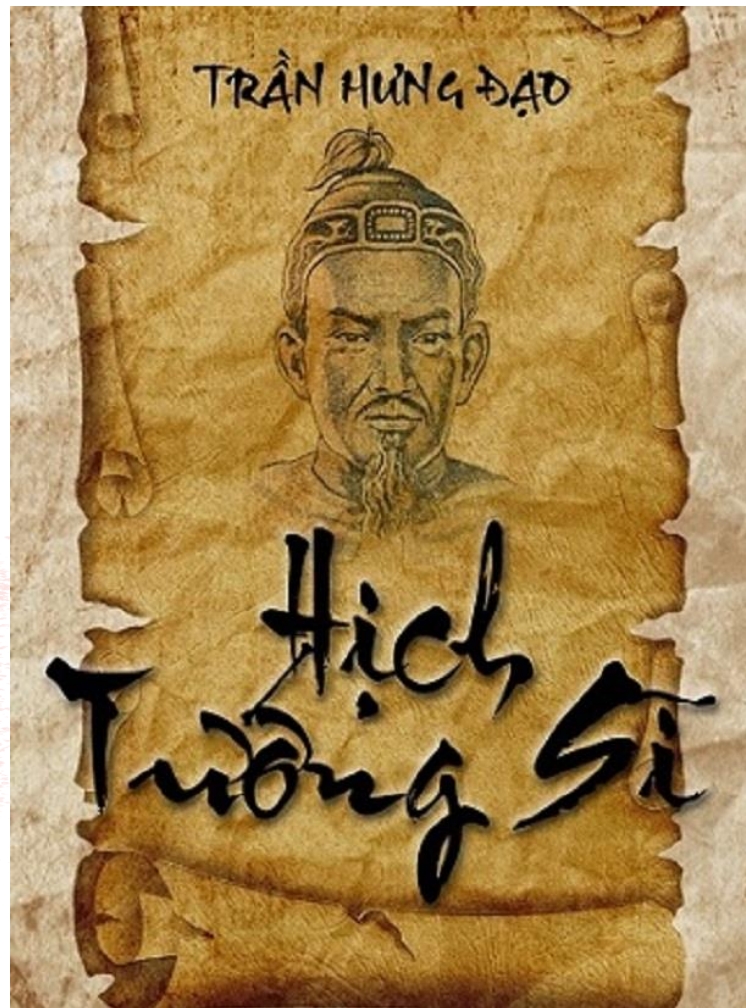
1

Nêu gương trung thần, nghĩa sĩ

** Nghệ thuật: Liệt kê, sử dụng dẫn chứng tiêu biểu....*

Như một luận cứ làm cơ sở cho lập luận nhằm khích lệ lòng trung quân ái quốc, ý chí lập công danh của tướng sĩ.

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

2 Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng

a. Tình hình đất nước

Huống chi ta cùng các người sinh phải thời loạn lạc, lớn gặp buổi gian nan. Ngó thấy sứ giặc đi lại nghênh ngang ngoài đường, uốn lưỡi cú diều mà sỉ mắng triều đình, đem thân dê chó mà bắt nạt tể phụ, thác mệnh Hốt Tất Liệt mà đòi ngọc lụa, để thỏa lòng tham không cùng, giả hiệu Vân Nam Vương mà thu bạc vàng, để vết của kho có hạn. Thật khác nào như đem thịt mà nuôi hổ đói, sao cho khỏi ể tai vạ về sau.

Tội
ác
của
giặc

- Sứ giặc đi lại nghênh ngang
- Uốn lưỡi cú diều sỉ mắng...
- Đem thân dê chó bắt nạt tể phụ
- Đòi ngọc lụa thỏa lòng tham
- Thu bạc vàng để vét của kho

**Giặc ngang
ngược, hống
hách**

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

2 Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng

a. Tình hình đất nước

Huống chi ta cùng các người sinh phải thời loạn lạc, lớn gặp buổi gian nan. Ngó thấy sứ giặc đi lại nghênh ngang ngoài đường, uốn lười cú điều mà sĩ mắng triều đình, đem thân dê chó mà bắt nạt tể phụ, thác mệnh Hốt Tất Liệt mà đòi ngọc lụa, để thỏa lòng tham không cùng, giả hiệu Vân Nam Vương mà thu bạc vàng, để vét của kho có hạn. Thật khác nào như đem thịt mà nuôi hổ đói, sao cho khỏi ể tai vạ về sau.

Tình
hình
đất
nước

- Thời loạn lạc
- Buổi gian nan

**Tình thế nguy
kịch của đất nước**

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

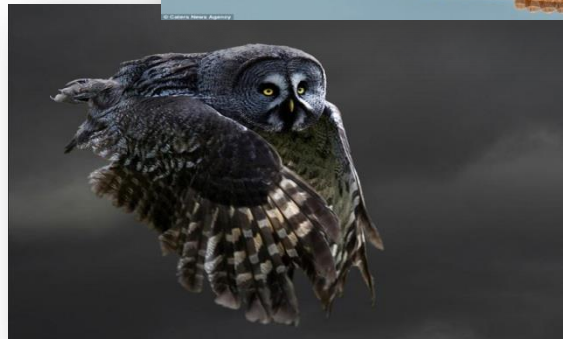
2 *Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng*

a. Tình hình đất nước

** Nghệ thuật: ẩn dụ, vật hóa, nhịp dồn dập, lời văn gợi tả*

Thể hiện sự khinh bỉ, căm phẫn của tác giả. Đồng thời khơi gợi lòng căm thù giặc và nỗi nhục mất nước

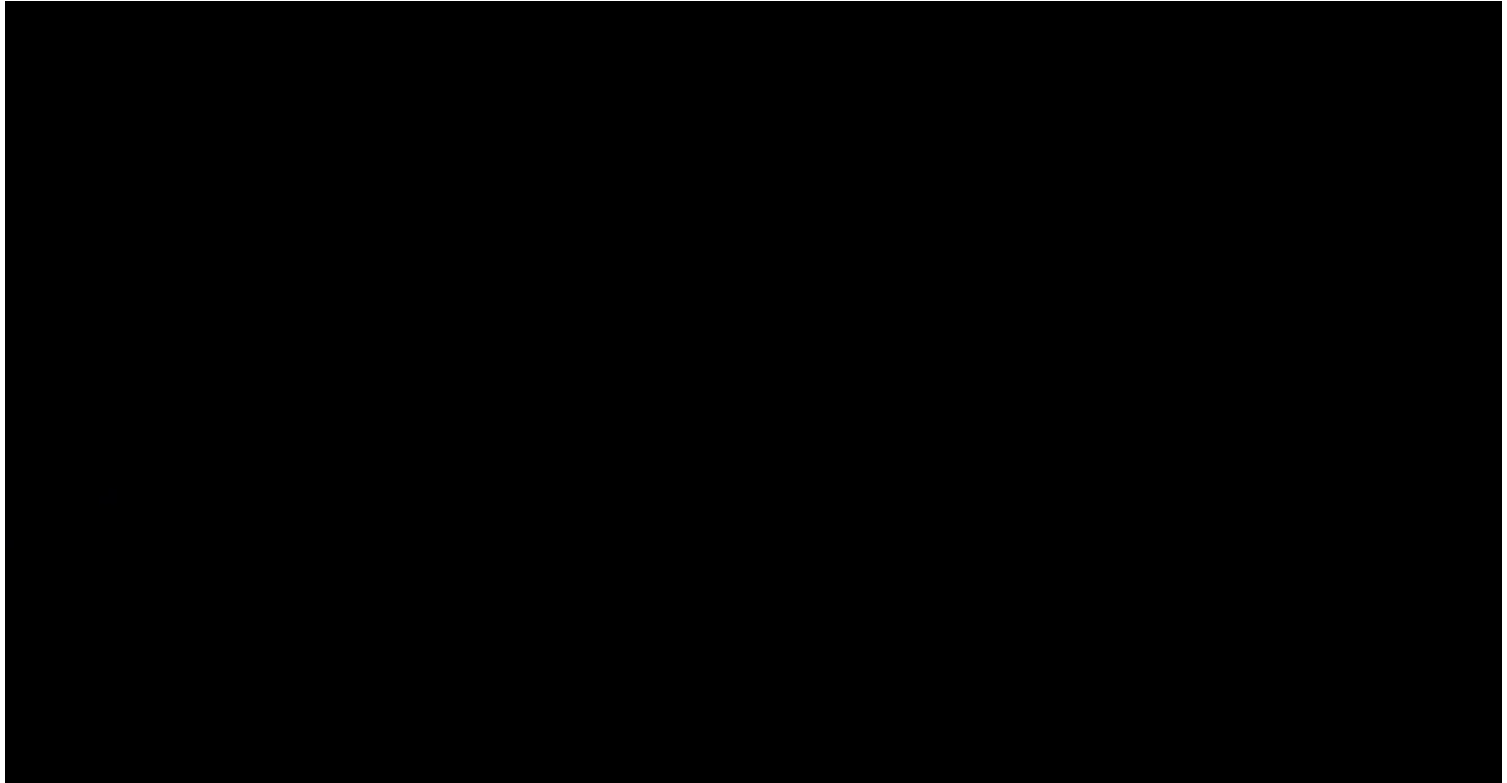
II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

2

Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng

b. Nỗi lòng chủ tướng

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

2 *Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng*

b. Nỗi lòng chủ tướng

*Tột cùng
lo lắng*

*mất ăn,
mất ngủ*

*Tột cùng
đau xót*

*ruột đau như cắt,
nước mắt đầm đìa*

*Tột cùng
căm uất*

*xả thịt lột da,
nuốt gan uống
máu quân thù*

*Tột cùng
hi sinh*

*dầu cho trăm
thân này...
vui lòng*

II

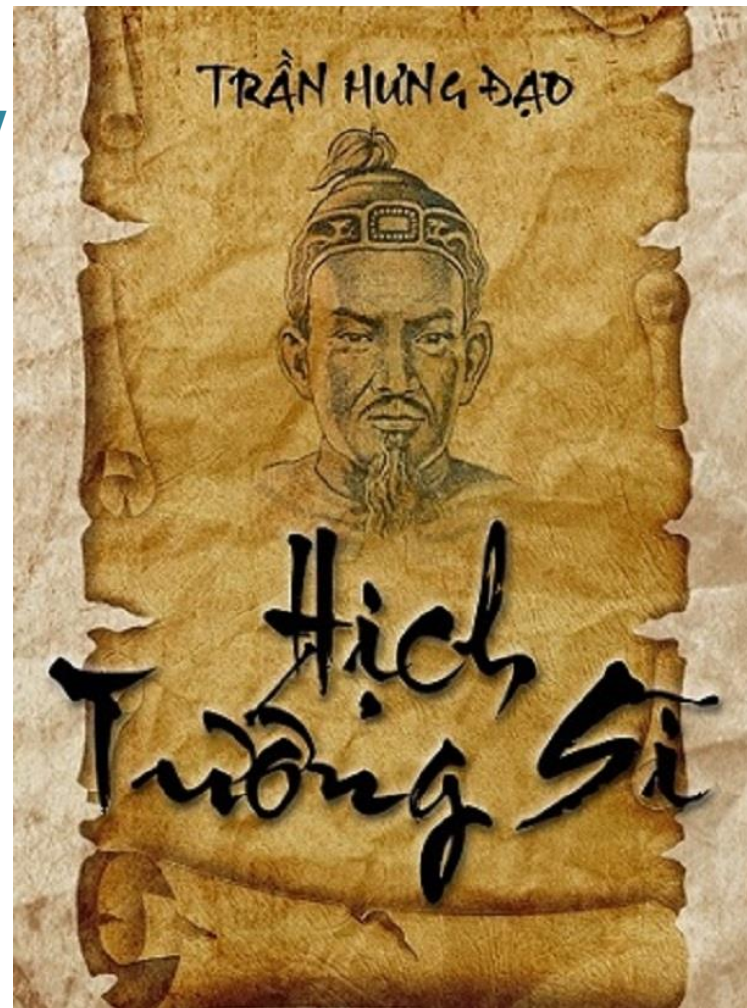
TÌM HIỂU CHI TIẾT

2 *Tình hình đất nước và nỗi lòng chủ tướng*

b. Nỗi lòng chủ tướng

* **Nghệ thuật:** Sử dụng phép liệt kê, so sánh, phóng đại, ẩn dụ, thành ngữ....

➡ **Lòng yêu nước, lòng căm thù giặc, tinh thần sẵn sàng hi sinh vì nghĩa lớn của vua, đồng thời khích lệ mọi người yêu nước, cố gắng lập chiến công**

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

a, Nhắc đến mối thân tình giữa chủ và tớ

“Các người ở cùng ta coi giữ binh quyền đã lâu ngày, không có mặc thì ta cho áo, không có ăn thì ta cho cơm; quan nhỏ thì ta thăng chức, lương ít thì ta cấp bổng; đi thủy thì ta cho thuyền, đi bộ thì ta cho ngựa; lúc trận mạc xông pha thì cùng nhau sống chết, lúc ở nhà nhàn hạ thì cùng nhau vui cười. Cách đối đãi so với Vương Công Kiên, Cốt Đãi Ngột Lang ngày trước cũng chẳng kém gì.”

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

a, Nhắc đến mối thân tình giữa chủ và tớ

<i>Các người</i>	<i>Cùng ta</i>
<i>Không có mặc</i>	<i>thì ta cho áo</i>
<i>Không có ăn</i>	<i>thì ta cho cơm</i>
<i>Quan nhỏ</i>	<i>thì ta thăng chức</i>
<i>Lương ít</i>	<i>thì ta cấp bổng</i>
<i>Đi thủy</i>	<i>thì ta cho thuyền</i>
<i>Đi bộ</i>	<i>thì ta cho ngựa</i>
<i>Cùng sống chết</i>	<i>Cùng vui cười</i>

*Cách đối
xử chu
đáo, hậu
hĩnh
→ Mỗi
quan hệ
gắn bó
khăng
khít*

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

a, Nhắc đến mối thân tình giữa chủ và tớ

*** Nghệ thuật:** Sử dụng phép liệt kê, câu văn dài, nhiều ý, mỗi ý là 2 vế song hành, điệp cấu trúc, câu văn biến ngẫu...

Nhắc nhở, khích lệ ý thức, nghĩa vụ của tướng sĩ với nước, tình cốt nhục như huynh đệ

II

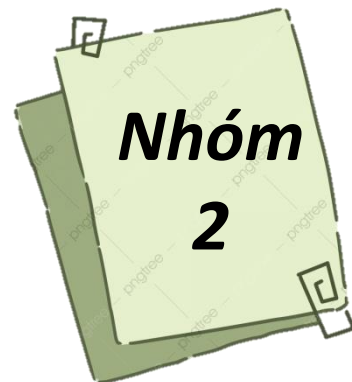
TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

<i>Tình cảnh đất nước</i>	<i>Thái độ bản thân</i>

<i>Nếu ham chơi</i>	<i>Khi giặc đến</i>

→ Nhận xét về nghệ thuật, rồi từ đó rút ra ý nghĩa

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

b, Phê phán những biểu hiện sai trái

<i>Tình cảnh đất nước</i>	<i>Thái độ bản thân</i>
<i>Thấy chủ nhục</i>	<i>không biết lo</i>
<i>Thấy nước nhục</i>	<i>không biết thẹn</i>
<i>Hầu quân giặc</i>	<i>không biết tức</i>
<i>nghe nhạc</i>	<i>không biết căm</i>
<i>chơi gà, đánh bạc, săn bắn, uống...</i>	
<i>vui thú ruộng vườn, quyền luyến...</i>	

*Phê phán
thái độ
bàng
quan, thờ
ơ, ăn chơi
nhàn rỗi,
chỉ lo cho
bản thân
mình*

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

b, Phê phán những biểu hiện sai trái

*** Nghệ thuật:** câu văn biến ngẫu nhiên ý, hai vế song hành, điệp cấu trúc câu

➡ ***Quên hết danh dự, bốn phận, mất cảnh giác, lối sống cầu an, hưởng lạc, cần phê phán***

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

c, Hậu quả và thảm hại tất yếu

<i>Nếu ham chơi</i>	<i>Khi giặc đến</i>
<i>Cựa gà trống</i>	<i>Không đủ đâm thủng áo giáp giặc</i>
<i>Mẹo cò bạc</i>	<i>Không đủ thi hành mưu lược nhà binh</i>
<i>Ruộng lằm...</i>	<i>Không chuộc nổi tám thân nghìn vàng</i>
<i>Tiền của nhiều</i>	<i>Không mua được đầu giặc</i>
<i>Chó săn khỏe</i>	<i>Không đuổi được quân thù</i>
<i>Chén rượu ngon</i>	<i>Không làm giặc say chết</i>
<i>Tiếng hát hay</i>	<i>Không làm giặc điếc tai</i>

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

c, Hậu quả và thảm hại tất yếu

*Hậu
quả*

- Thái ấp, bổng lộc → Không còn
- Gia quyến, xã tắc → Cũng mất
- Thanh danh → Bị mang tiếng

*Nước mất, nhà tan,
bị bắt làm tù binh, bị
mất tất cả, chịu nhục,
tiếng như muôn đời*

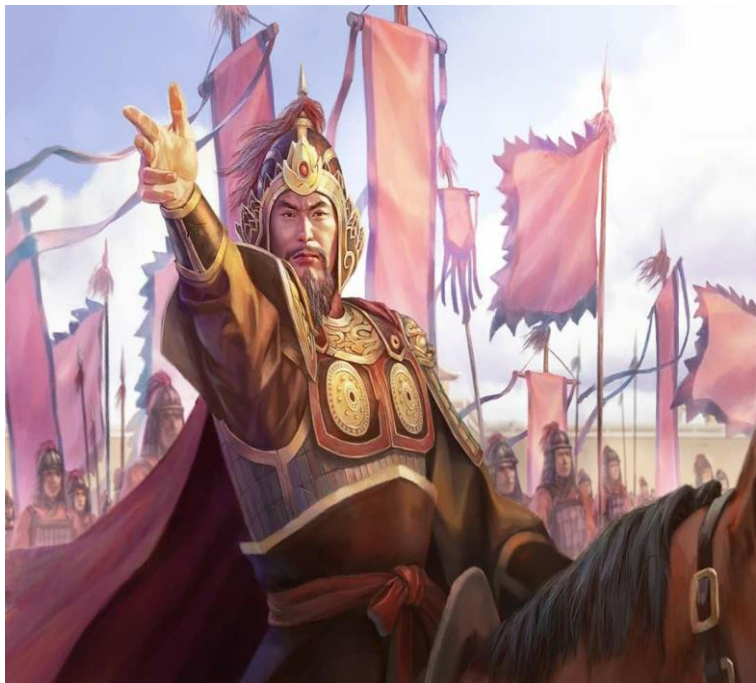
II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

3

Phân tích phải trái, làm rõ đúng sai

c, Hậu quả và thảm hại tất yếu

** **Nghệ thuật:** cấu trúc câu đối xứng và đối lập, điệp cấu trúc câu, tăng tiến*

Cảnh báo bức tranh thảm họa, nỗi đau đến nhức nhối của cảnh nước mất thân làm nô lệ

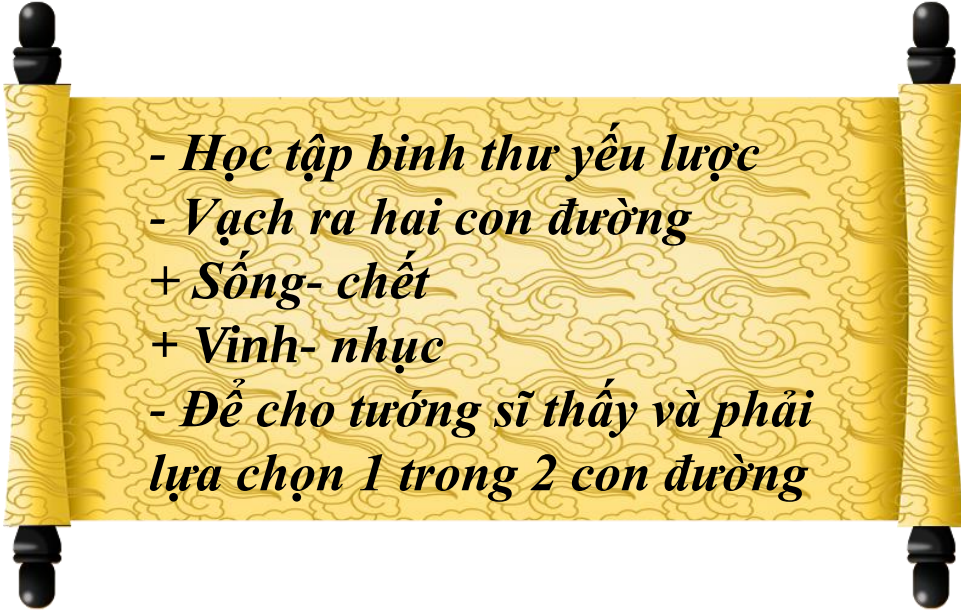
II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

4

Nhiệm vụ cấp bách cần làm

a, Lời kêu gọi- cũng là mệnh lệnh

-
- Học tập binh thư yếu lược
 - Vạch ra hai con đường
 - + Sống- chết
 - + Vinh- nhục
 - Để cho tướng sĩ thấy và phải lựa chọn 1 trong 2 con đường

Lập luận sắc bén, rõ ràng

→ *Thái độ của tác giả: dứt khoát, cương quyết*

→ *Câu kết: giọng tâm tình, tâm sự*

→ *Bày tỏ tâm sự của vị chủ tướng*

II

TÌM HIỂU CHI TIẾT

4

Nhiệm vụ cấp bách cần làm

b, Hiệu quả

*Thái ấp bền
vững, bổng
lộc được thụ
hưởng*

*Gia quyến
êm ấm, vợ
con bách
niên giai lão*

*Tổ tiên
được thờ
lễ, tế
cúng*

*Trăm
năm còn
lưu tiếng
thơm*

Bức tranh đất nước đẹp đẽ

➔ Khích lệ, động viên đến mức cao nhất ý chí và quyết tâm chiến đấu của tướng sĩ

1 NỘI DUNG

- Phản ánh tinh thần yêu nước nồng nàn, ý chí quyết tâm đánh giặc cứu nước của Trần Quốc Tuấn và dân tộc.

2 NGHỆ THUẬT

- Lập luận sắc bén, lí lẽ dẫn chứng xác thực đầy thuyết phục, giọng văn hùng tráng, câu văn biến ngẫu
- Kết hợp hài hòa giữa yếu tố chính luận và văn chương

TRẦN HƯNG ĐẠO

Hịch
Trống Sĩ

Qua bài “Hịch tướng sĩ”, em rút ra được bài học gì cho bản thân mình? Em cần làm gì để cống hiến cho quê hương đất nước trong thời buổi hiện tại?

HỊCH TƯỚNG SĨ

Nêu gương sáng lịch sử

Có người là tướng như Do vu, Vương Công Kiên, Cốt Đãi Ngột Lang, Xích Tu Tư

Có người là gia thần như Dự Nhượng, Kịch Đức

Có người làm quan nhỏ coi giữ ao cá như Thân Khoái => Họ sẵn sàng chết vì vua, vì chủ tướng

Tình hình địch, ta

Địch: Đi lại nghênh ngang hung hãn như hổ đói => Gọi hình, gọi cảm, lời văn mỉa mai châm biếm hình ảnh ghê tởm của kẻ thù. Gọi cảm xúc căm phẫn cho người đọc. Cho ta thấy bộ mặt bạo ngược, vô nhân đạo, tham lam của kẻ thù

Chủ tướng: Quên ăn mất ngủ... sẵn sàng hi sinh để rửa mối nhục cho đất nước => Tâm trạng uất hận trào dâng trong lòng. Quân lính: Vui chơi gà, cờ ... Hậu quả thái ấp, ... tất cả đều đau xót biết chừng nào => Phê phán dứt khoát, rạch ròi lối sống cá nhân hưởng lạc của tướng sĩ.

Trần Quốc Tuấn

Tức Hưng Đạo Vương (? - 1300), là một danh tướng kiệt xuất của dân tộc

Là người đã làm nên những chiến công vang dội trong hai cuộc kháng chiến chống quân xâm lược Nguyên - Mông (năm 1285 và năm 1287)

Nhân dân tôn thờ ông là Đức thánh Trần và lập đền thờ ở nhiều nơi

Tìm hiểu chung

Viết vào khoảng thời gian trước cuộc kháng chiến chống quân Nguyên - Mông lần thứ hai (1285)

Thể loại: Hịch (Nghị luận cổ). PTBD: Nghị luận

Đại ý: Là bài văn nghị luận. Do Trần Quốc Tuấn viết, nhằm thuyết phục tướng sĩ học tập "Bình thư yếu lược". Kích động lòng yêu nước căm thù giặc của các tướng sĩ thời Trần

Nhiệm vụ cấp bách

Thái độ dứt khoát, cương quyết, rõ ràng. Quyết tâm chiến đấu và chiến thắng kẻ thù xâm lược

Chọn một trong 2 con đường sống và chết để thuyết phục tướng sĩ

TRÒ CHƠI
“AI NHANH NHẤT”

Người ta thường viết hịch khi nào?

A. Khi đất nước cỏ giặc
ngoại xâm ✓

B. Khi đất nước thanh bình ✗

C. Khi đất nước phồn vinh ✗

D. Khi đất nước vừa kết
thúc chiến tranh ✗

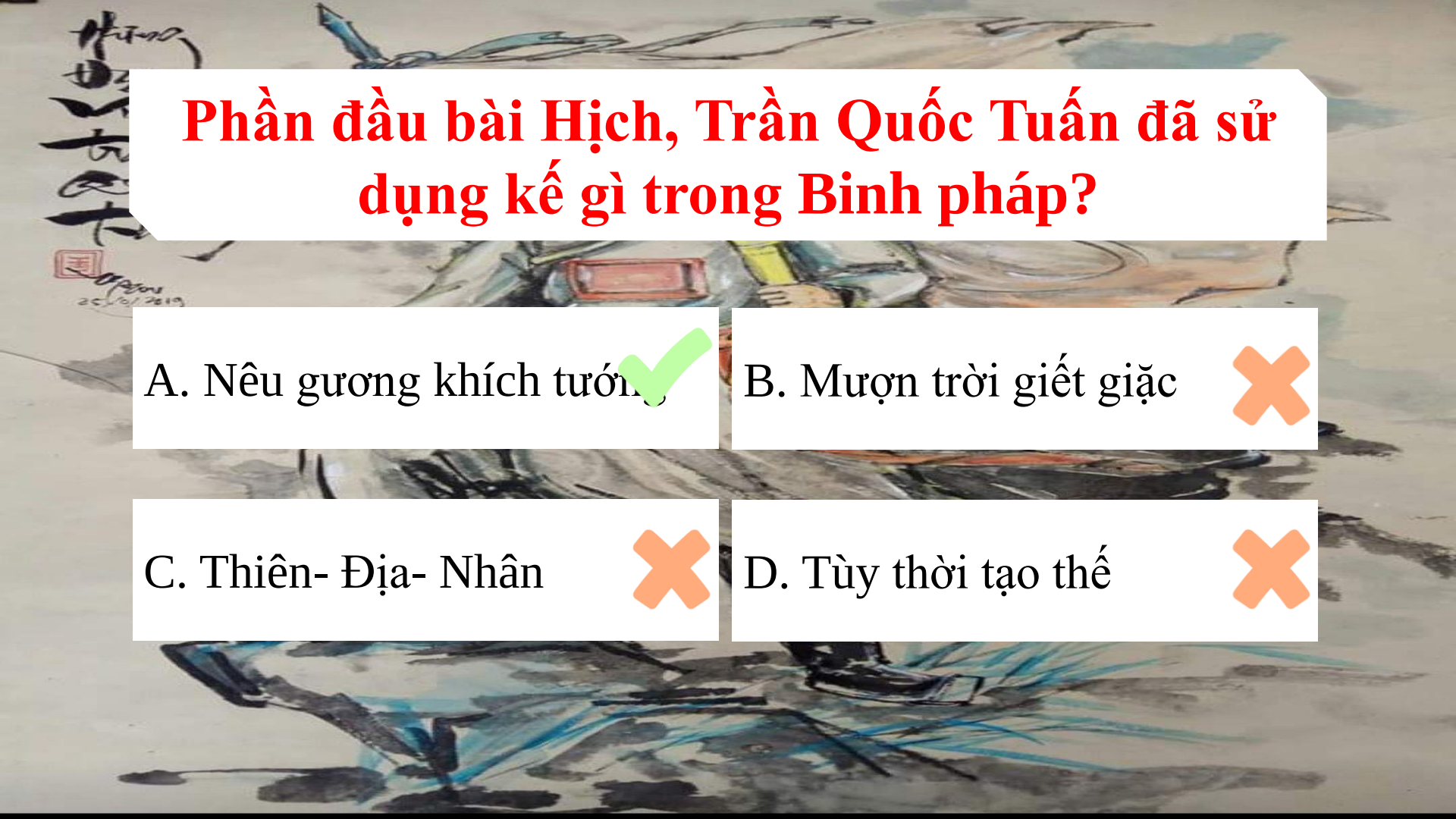
Trần Quốc Tuấn sáng tác Hịch tướng sĩ khi nào?

A. Trước khi quân Mông -
Nguyên xâm lược nước ta lần
thứ nhất (1257) ❌

B. Trước khi quân Mông -
Nguyên xâm lược nước ta lần
thứ hai (1285). ✅

C. Sau khi quân Mông - Nguyên
xâm lược nước ta lần thứ hai ❌

D. Sau chiến thắng quân Mông -
Nguyên lần thứ hai. ❌

Phần đầu bài Hịch, Trần Quốc Tuấn đã sử dụng kể gì trong Binh pháp?

A. Nêu gương khích tướng

B. Mượn trời giết giặc

C. Thiên- Địa- Nhân

D. Tùy thời tạo thế

Dụng ý của tác giả thể hiện qua câu "*Huống chi ta cùng các người sinh phải thời loạn lạc, lớn gặp buổi gian nan*" là gì?

A. Thể hiện sự thông cảm với các tướng sĩ

B. Kêu gọi tinh thần đấu tranh của các tướng sĩ.

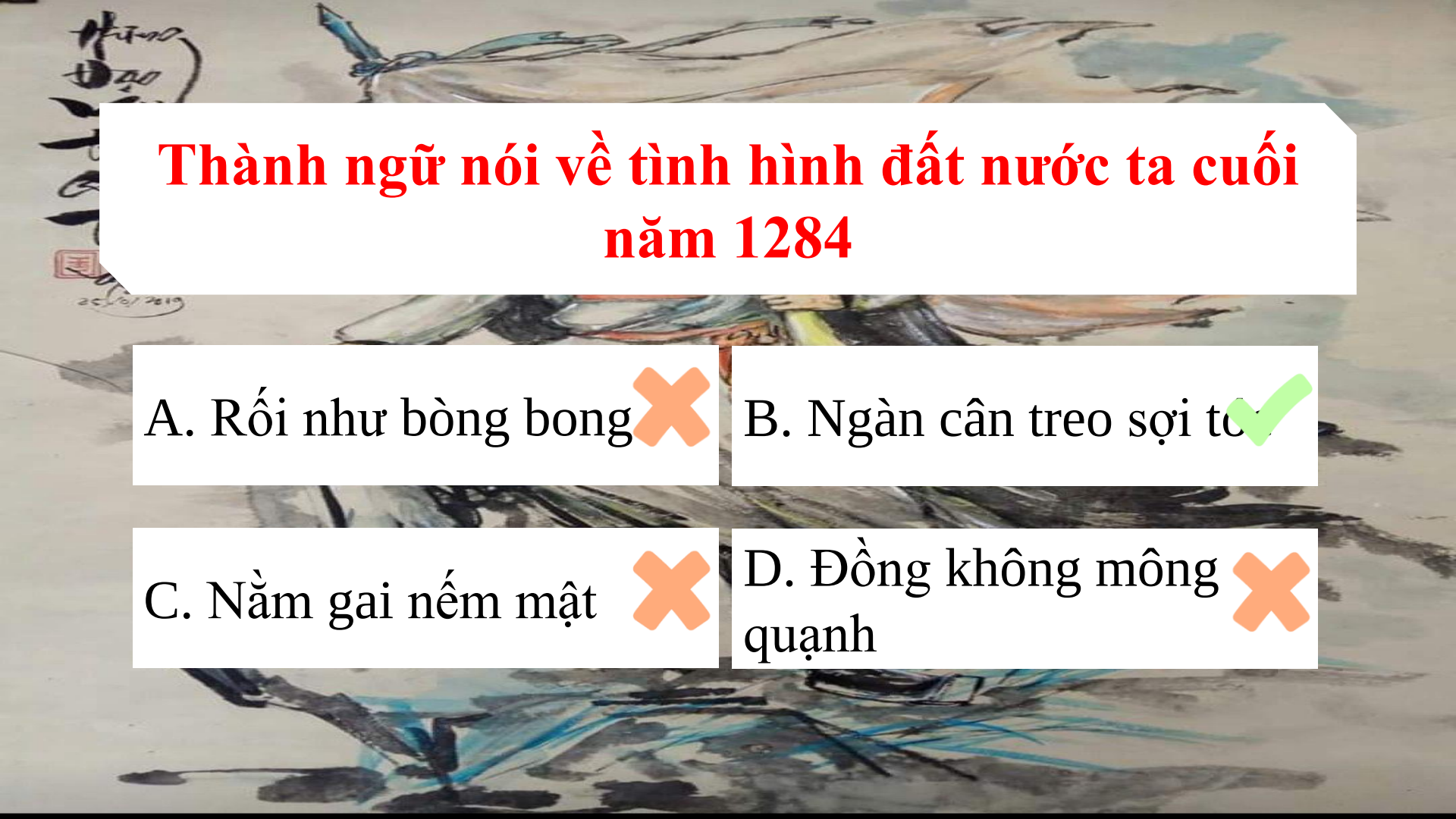

C. Miêu tả hoàn cảnh sinh sống của mình cũng như của các tướng sĩ

D. Khẳng định mình và các tướng sĩ là những người cùng cảnh ngộ.

Thành ngữ nói về tình hình đất nước ta cuối năm 1284

A. Rối như bông bong ❌

B. Ngàn cân treo sợi tóc ✅

C. Nằm gai nệm mật ❌

D. Đồng không mông quạnh ❌

**Trần Quốc Tuấn sử dụng giọng văn nào để
phê phán những hành động sai trái của các
tướng sĩ dưới quyền?**

A. Nhẹ nhàng, thân tình.

B. Nghiêm khắc, tâm tình

C. Mạt sát thậm tệ.

D. Bông đùa, hóm hỉnh

A traditional East Asian ink wash painting serves as the background. It depicts a figure, likely a fisherman or a traveler, in a small boat on a body of water. The brushstrokes are expressive and somewhat abstract, with a focus on the figure's form and the surrounding environment. The painting is in shades of grey, blue, and brown, with some red accents. The overall mood is contemplative and serene.

Đoạn văn nào thể hiện rõ nhất lòng yêu nước, căm thù giặc của Trần Quốc Tuấn?

A. Ta thường tới bữa quên ăn, nửa đêm vỗ gối ; ruột đau như cắt, nước mắt đầm đìa ... ta cũng vui lòng.

B. Giặc với ta là kẻ thù không đội trời chung, chịu đầu hàng, gặt lấy bại vong chứ không mà chịu thua giặc...

C. Chẳng những thái ấp của ta không còn, mà bổng lộc các người cũng mất; bị quật lên...

D. Từ xưa các bậc trung thân nghĩa sĩ bỏ mình vì nước, đời nào không có? ... muôn đời bất hủ được.

Trần Quốc Tuấn yêu cầu tướng sĩ phải thực hiện điều gì?

A. Hành động đề cao bài học cảnh giác ❌

B. Chăm chỉ huấn luyện cho quân sĩ, tập dượt cung tên. ❌

C. Tích cực tìm hiểu cuốn sách “*Binh thư yếu lược*”. ❌

D. Gồm cả A, B và C ✅